

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

Revisionsrapport

Region Dalarna

KPMG AB

2019-10-23

Antal sidor 17

Antal bilagor 0

Region Dalarna Granskning av delårsrapport 190831.docx

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	lakttagelser och rekommendationer	2
1.2	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	4
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfråga	4
2.2	Avgränsning	5
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Ansvarig nämnd	5
2.5	Projektorganisation	5
2.6	Metod	6
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Lag och god redovisningssed	6
3.1.1	Lag om kommunal bokföring och redovisning	6
3.1.2	Kommunallag	7
3.1.3	Rådet för kommunal redovisning	7
3.1.4	Efterlevnad av lag och god sed	7
3.2	Verksamhetsfrågor	8
3.2.1	Regionbildning 2019-01-01	8
3.2.2	Regionledning	8
3.3	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	9
3.3.1	Bakgrund	9
3.3.2	Finansiella mål	9
3.3.3	Verksamhetsmål	9
3.4	Balanskravet	10
3.5	Resultaträkning	10
3.5.1	Utfall per 2019-08-31	10
3.5.2	Budgetavvikelse per 2019-08-31	11
3.5.3	Prognos för helåret 2019	12
3.5.4	Riktade statsbidrag	13
3.6	Styrelses och nämnders driftsredovisningar	14
3.6.1	Regionstyrelsen	14
3.6.2	Hälso- och sjukvårdsnämnden	15
3.6.3	Övriga nämnder	15
3.7	Balansräkning	16
3.8	Kassaflödesanalys	17
3.9	Ansvarsförbindelser	17
3.10	Sammanställd redovisning	17

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

1 Sammanfattning

Vi har av Region Dalarnas förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2019-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Regionens revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisorerernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag har varit att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

1.1 Iakttagelser och rekommendationer

Våra väsentligaste slutsatser från granskningen:

- Regionens redovisade resultat för perioden uppgår till 293 mnkr (avsnitt 3.5.1).
- I resultatet ingår värdeökning på finansiella placeringar med +107 mnkr (3.5.1).
- Prognosen för helåret ger ett resultat på +87 mnkr. Jämfört med 2018 innebär det en resultatförbättring på +103 mnkr exklusive jämförelsestörande poster. Utifrån vad som framkommit i intervjusvar förklaras +94 mnkr av ökade riktade statsbidrag jämfört med 2018 (3.5.3).
- I prognosen har värdeökning på finansiella poster ej beaktats. Det innebär att om marknadskurserna på placeringstillgångarna inte sjunker under hösten kommer resultatet i den delen att bli minst +107 mnkr bättre än prognosen för helåret (3.5.3).
- Utifrån de utfall som redovisas per 31 augusti 2018 och 2019 tillsammans med prognosen för helåret 2019 blir resultatet för perioden 1 januari - 31 augusti 92 mnkr sämre 2019 jämfört med 2018 men för perioden 1 september - 31 december 185 mnkr bättre 2019 jämfört med 2018. Vi kan inte finna stöd för en sådan resultatsvängning *över året* i beslut eller andra händelser och vår slutsats blir då att delårsrapporten 2018 eller 2019 eller prognosen för helåret 2019 är felaktig (3.5.1).
- Med samma siffror är förändringen av verksamhetens nettokostnader en *ökning* med +4,7% de två första tertialen och en *minskning* med 2,4% det tredje tertialet, i jämförelse med 2018. Vi kan inte finna stöd för en sådan förändring av nettokostnaderna i den dokumentation vi tagit del av. Bland annat har den största kostnadsposten personalkostnader ökat med 4,3% per 30 september och den ökningen kommer inte att bli mindre under resterande del. Enligt prognosen ska nettokostnaderna öka med 2,1% över helåret (3.5.3).
- År 2018 upprättades delårsrapporten per 30 juni, år 2019 per 31 augusti med jämförelsesiffror per 31 augusti 2018. KPMG har inte granskat dessa jämförelsesiffror (3.5.1).
- En möjlig delförklaring till resultatsvängningarna mellan de två åren kan vara periodiseringen av riktade statsbidrag och de kostnader som hör samman med dessa bidrag, om denna ändrats mellan åren (3.5.4).

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

- En annan delförklaring skulle kunna vara under 2019 tillkommande statsbidrag, eller väsentligt ökade statsbidrag (3.5.4).
- Ytterligare en förklaring skulle kunna vara att Region Dalarna under 2019 bedömt att en betydligt större del av de insatser som är tänkta att finansieras med riktade statliga stöd redan utförs i ordinarie verksamhet (3.5.4).
- KPMG har inte belägg för att någon av de finansiella rapporterna skulle vara felaktig men vi har inte tillräcklig dokumentation över att de är korrekta. Vi kan därför inte uttala oss om resultat och resultatmål. Vi kan heller inte uttala oss om huruvida delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av regionens resultat och ställning eller att delårsrapporten i allt väsentligt har upprättats i enlighet med lag och god redovisningssed (3.1.4).
- Konstaterade fel:
 - Riktade statsbidrag redovisas felaktigt som generella statsbidrag och utjämning i budget och prognos för 2019 (3.1.4)
 - Budget och prognos för innevarande år redovisas inte för varje post och delpost i resultaträkningen (3.1.4).
 - Förvaltningsberättelsen innehåller inte tillräcklig information för att en läsare ska kunna analysera och förstå resultat och prognos (3.1.4).
 - Avsnitten drift- och investeringsverksamhet ska ligga som egna avsnitt och inte utgöra del av förvaltningsberättelse eller not (3.1.4).
 - Nämndernas redovisning av måluppfyllelse är ofullständig och sker inte på enhetliga nivåer (3.3.3).

Våra rekommendationer:

- Delårsrapporten måste utvecklas med en resultatanalys som visar hur resultatet uppkommit och hur det förhåller sig till det prognostiserade resultatet. Information måste lämnas om cykliska variationer och egna eller t ex statliga besluts påverkan på resultatet under året. Regionen har under många år haft en ansträngd ekonomi och stora utmaningar finns rörande tillgänglighet, inhyrning av personal och köpt vård. Utredningar om besparingar inom olika områden pågår och strukturella förändringar pågår. Det måste finnas tillförlitliga analyser av ekonomin i stort och i detalj som underlag för beslut om inbesparingar och avgiftshöjningar m m med stor påverkan även på enskilda medborgare i länet. Behovet av analyser av hög kvalitet lyfts även fram i regionplanen för 2019, sid 3. Om sådana analyser finns måste dessa tillgängliggöras i viktiga beslutsdokument som budget och regionplan, delårsrapport och årsredovisning.
- Riktade statsbidrag ska redovisas som verksamhetsintäkt, inte som generella statsbidrag.
- Budget och prognos ska redovisas för varje post och delpost i resultaträkningen.
- Drift- och investeringsredovisningar ska vara egna avsnitt.
- Redovisningen av måluppfyllelse måste göras enhetlig och fullständig.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

— Redovisningen av riktade statsbidrag under löpande år inklusive i delårsrapporten behöver göras mer transparent.

1.2 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen. Region Dalarna har fastställt finansiella mål och verksamhetsmål avseende 2019.

Finansiella mål

Med hänsyn till den osäkerhet vi upplever rörande korrektheten i resultaträkningarna per 31 augusti 2019 och 2018 och prognosen för helåret 2019 kan vi inte uttala oss om de mål som är kopplade till det ekonomiska resultatet.

Vad gäller målet om avsättningar av pensionsmedel görs i delårsrapporten bedömningen att det kommer att nås. Vi har ingen anledning göra annan bedömning.

Verksamhetsmål

En fullständig uppföljning och prognos över verksamhetsmål saknas i delårsrapporten.

Vi kan därmed inte bedöma om resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda verksamhetsmål.

2 Bakgrund

Vi har av Region Dalarnas förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2019-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Regionens revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vår översiktliga granskning utgör underlag för revisorernas bedömning.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om regionens delårsrapport har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, och god redovisningssed i kommuner och regioner. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas uttalande beträffande delårsrapporten.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar delårsrapporten per 2019-08-31. Vår granskning har skett i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av Skyrev¹.

Granskningen av räkenskaperna är översiktlig och avser endast underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål. Vår granskning har varit inriktad på att hitta eventuella väsentliga fel, bedömda eller konstaterade, i delårsrapporten.

I vår granskning har inte primärt ingått att granska den interna kontrollen över regionens kostnader och intäkter.

Granskningen har inte haft som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om delårsrapporten i allt väsentligt följer

- Kommunallag och lag om kommunal bokföring och redovisning
- God redovisningssed, definierad av framför allt Rådet för Kommunal Redovisning, RKR
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har även haft i uppgift att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av regionfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser den delårsrapport som upprättas av regionstyrelsen och som enligt 11 kap 16 § KL ska behandlas av regionfullmäktige.

Rapporten är faktakontrollerad av de ekonomer vid regionens centrala förvaltning som ansvarat för upprättandet av delårsrapporten.

2.5 Projektorganisation

Granskningen har genomförts under ledning av Bo Ädel, auktoriserad revisor och Margareta Sandberg, auktoriserad revisor.

¹ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive delårsrapporten och de delårsrapporter som upprättats av styrelse, nämnder och förvaltningar
- Intervjuer med ansvariga tjänstemän
- Analyser av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Stickprovsvis avstämning och verifiering av väsentliga balansposter mot specifikationer med tillhörande underlag i den omfattning som krävs för bedömning av fullmäktiges finansiella mål
- Analyser av resultaträkningen
- Analyser av balansräkningen
- Översiktlig analys av jämförelsetal per 2018-08-31 i resultat- och balansräkningar
- Upprättande av granskningsrapport.

3 Resultat av granskningen

3.1 Lag och god redovisningssed

3.1.1 Lag om kommunal bokföring och redovisning

Från och med 2019 gäller lag om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, som ersatt den tidigare lag om kommunal redovisning, KRL. En större förändring av redovisningsprincip i den nya lagen är att finansiella instrument (t ex aktier och obligationer) ska värderas till marknadsvärde och att förändringar i marknadsvärde ska bokföras i resultaträkningen.

Vad gäller upprättande av delårsrapport är reglerna i stort oförändrade. Minst en delårsrapport ska omfatta minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret, LKBR 13 kap 1§. Delårsrapporten ska omfatta (13 kap 2§):

- En resultaträkning
- En balansräkning
- En förenklad förvaltningsberättelse

Jämförelsetal för motsvarande period närmast föregående räkenskapsår ska redovisas poster och delposter i resultat- och balansräkningarna.

Även budget och prognos för innevarande år ska redovisas, för varje post och delpost i resultaträkningen.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

3.1.2 Kommunallag

Bestämmelser om delårsrapport finns även i kommunallagen, KL. Enligt 11 kap 16§ ska fullmäktige behandla minst en delårsrapport som upprättats enligt LKBR 13 kap 1§.

Enligt kommunallagen ska revisorerna (12 kap 2§) bedöma om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. En sådan bedömning förutsätter att tillräcklig information om målpåfyllelse lämnas i delårsrapporten, vår kommentar.

Nuvarande kommunallag gäller sedan 2018. Bestämmelserna rörande delårsrapport hade i allt väsentligt samma innehåll i den tidigare gällande kommunallagen.

3.1.3 Rådet för kommunal redovisning

Rådet för kommunal redovisning, RKR, har i sin rekommendation RKR R 17 Delårsrapport uttalat att delårsrapporten utöver resultat- och balansräkning och förenklad förvaltningsberättelse även ska innehålla en samlad – men översiktlig – beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet.

Den förenklade förvaltningsberättelsen ska innehålla följande avsnitt:

- ✓ Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.
- ✓ Upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- ✓ En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- ✓ En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.

Av RKR R 17 Delårsrapport framgår vidare att en delårsrapport ska innehålla upplysningar i not om:

- ✓ att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har ändrats, en beskrivning av karaktären på och effekten av förändringen
- ✓ säsongsvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten
- ✓ karaktären och storleken på jämförelsestörande och extraordinära poster samt deras effekt på tillgångar, skulder, eget kapital och resultat
- ✓ effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar som har redovisats under tidigare räkenskapsår, om de har en väsentlig effekt på den aktuella rapportperioden
- ✓ förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser som inträffat efter räkenskapsårets början

3.1.4 Efterlevnad av lag och god sed

Region Dalarna följer lagen vad gäller den period delårsrapporten omfattar, 1 januari – 31 augusti. Delårsrapporten innehåller även resultat- och balansräkningar och förenklad förvaltningsberättelse. I följande avseenden avviker delårsrapporten från lagens krav:

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

- I budgeten och prognosen för 2019 redovisas riktade statsbidrag felaktigt som generella statsbidrag och utjämning i stället för som del av verksamhetens nettokostnader. Det rör sig om 227 mnkr i budgeten och 290 mnkr i prognosen. Redovisningen omöjliggör analyser av de olika delarna i resultaträkningen inklusive utvecklingen av nettokostnader i förhållande till utvecklingen av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.
- Budget och prognos för innevarande år redovisas inte för varje post och delpost i resultaträkningen. Uppdelning på verksamhetens intäkter, verksamhetens kostnader och avskrivningar saknas och dessa poster redovisas i klump vilket ytterligare försvårar förståelsen för utvecklingen av verksamhetens nettokostnader. I det utfall som redovisas för 2018 redovisas de riktade statsbidragen på rätt rad i resultaträkningen och rättvisande jämförelser mellan åren är inte möjliga att göra.
- Förvaltningsberättelsen innehåller inte tillräcklig information för att en läsare ska kunna förstå och analysera resultatet i delårsrapporten, i jämförelse med tidigare år och prognosen i jämförelse med resultatet i delårsrapporten.

Vi kan därför inte uttala oss om huruvida delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av regionens resultat och ställning eller att den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lag och god redovisningssed.

3.2 Verksamhetsfrågor

3.2.1 Regionbildning 2019-01-01

Landstinget Dalarna har med verkan från och med 2019 bytt namn till Region Dalarna då det tidigare regionförbundet sammanfördes med landstinget och bildade den nya regionen. I och med sammanslagningen hanterar regionen (tidigare landstinget) utöver de tidigare verksamheterna hälso- och sjukvård, tandvård, forskning, kollektivtrafik, hjälpmedel, folkhögskolor, kultur även utvecklingsfrågor inom infrastruktur, näringsliv, arbetsmarknad och miljö.

I vår rapport använder vi i huvudsak beteckningen Region Dalarna även för tiden innan namnbytet.

3.2.2 Regionledning

Regionen leds av politiska organ, i första hand regionfullmäktige och regionstyrelsen. Verksamheter som hälso- och sjukvård, kollektivtrafik m m leds av olika nämnder.

Regionen har sedan valet 2018 en ny politisk majoritet.

Under den politiska ledningen finns en tjänstemannaorganisation. De senaste åren har ett antal högre befattningshavare i tjänstemannaorganisationen slutat. Vid tidpunkten för delårsrapportens upprättande och vår granskning har Region Dalarna inte haft en ordinarie ekonomidirektör i tjänst. En extern konsult har anställts i oktober 2019 med uppdrag att verka som tillförordnad ekonomidirektör.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

3.3 Bedömning utifrån fullmäktiges mål

3.3.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

3.3.2 Finansiella mål

Regionens finansiella mål för 2019 är, enligt budget och regionplan:

- i. Resultatet enligt balanskrav ska uppgå till 100 mnkr
- ii. Resultatet enligt balanskravet ska vara ett överskott på minst 1% av skatte- och statsbidragsintäkterna
- iii. Styrelsen och nämnderna hålla budget och inte överskrida budgeterad nettokostnadsutveckling
- iv. Avsättning ska matcha pensionsskuldens utveckling och därutöver öka avsättning med minst 400 mnkr per år

Regionens bedömningar i prognos:

- i. Målet uppfylls delvis.
- ii. Målet uppfylls delvis.
- iii. Målet uppfylls inte.
- iv. Målet uppfylls.

Våra kommentarer:

- i. Vi kan inte bedöma om resultatmålet nås. Våra analyser av prognosen visar en osannolik förbättring av nettokostnadsutvecklingen under tredje tertiet i förhållande till de två tidigare tertialen och i förhållande till samma period förra året som vi inte fått tillfredsställande förklaringar till.
- ii. Av samma skäl kan vi inte bedöma om detta mål nås.
- iii. Av samma skäl kan vi inte bedöma om detta mål nås. Här finns dock flera indikatorer som stöder regionens bedömning att målet inte nås.
- iv. Per 31 augusti har avsättningen som tillgång ökat med 200 mnkr. Samtidigt har avsättningen som skuld ökat med 200 mnkr. Vi har ingen anledning ifrågasätta den bedömning som görs i delårsrapporten, att målet nås.

3.3.3 Verksamhetsmål

Vi har granskat regionens målstyrning 2018 och avgett en rapport 18 mars 2019. Slutsatserna från den granskningen var att målstyrningen inte fungerat under 2018. Vi noterade även att ett utvecklingsarbete påbörjats.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

Inför 2019 har regionfullmäktige fastställt sju övergripande mål i regionplanen för 2019. Till dessa mål fastställdes totalt 62 uppdrag. Den i storlek dominerande hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 2019-01-29 om både övergripande och detaljerat styrkort. Förutsättningarna för både styrning och uppföljning 2019 skulle då kunna vara bättre än för 2018.

I delårsrapporten redovisas en uppföljning av totalt 131 fastställda mål. Av dessa bedöms 58 nås, 58 delvis nås och 7 att inte nås. Av redovisningen framgår dock att underliggande redovisningar saknas i några fall och att nämnderna i några fall redovisat direkt på de övergripande målen utan nedbrutna mål.

Av förvaltningarnas redovisningar framgår att ingen del av vårdgarantin nås. Tillgängligheten i vården måste tillsammans med kvaliteten och patientsäkerheten enligt vår bedömning vara regionens viktigaste uppdrag och mål.

Nämndernas redovisning av måluppfyllelse är ofullständig och sker inte på enhetliga nivåer. Med hänsyn till att fullständig redovisning saknas av bedömd måluppfyllelse kan vi inte bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med av fullmäktige fastställda verksamhetsmål.

3.4 Balanskravet

Resultat enligt balanskrav prognostiseras till +87 mnkr. I balanskravsutredningen görs ingen korrigerings för detta resultat.

Om prognosen infrias kommer balanskravet att uppfyllas för 2019.

3.5 Resultaträkning

3.5.1 Utfall per 2019-08-31

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för år 2018-2019:

<i>Mnkr</i>	<i>Utfall 19-08-31</i>	<i>Utfall 18-08-31</i>	<i>Föränd- ring %</i>	<i>Prognos 2019</i>	<i>Budget 2019</i>
Verksamhetens nettokostnader	-6 070	-5 764	+5,3	-9 579	-9 548
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	6 328	6 130	+3,2	9 775	9 759
Finansnetto	36	59		-109	-111
Resultat	293	425		87	100
Resultat exklusive jämförelsestörande poster	186	278			

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31
KPMG AB
2019-10-23

Nettokostnadsökningen för perioden är 5,3%. Om reavinst på 34 mnkr 2018 exkluderas blir nettokostnadsökningen 4,7%, väsentligt högre än ökningen av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, som för perioden ligger på 3,2%.

I utfallet per 31 augusti 2019 ingår en värdeökning på värdepapper som påverkat resultatet med +107 mnkr. I utfallet per 31 augusti 2018 ingår värdeökning och reavinster på värdepapper som påverkat resultatet med +113 mnkr.

Prognosen på 87 mnkr för helåret 2019 innebär att tredje tertiet 2019 väntas ge ett underskott på -99 mnkr exklusive jämförelsestörande poster. Motsvarande period 2018 gav enligt de jämförelsesiffror som redovisas ett underskott på -260 mnkr exklusive jämförelsestörande poster.

Den delårsrapport som förra året granskades översiktligt av KPMG upprättades per 30 juni. Årets delårsrapport är upprättad per 31 augusti och även de jämförelsesiffror som redovisas för 2018 är per 31 augusti. Dessa siffror är inte granskade av KPMG och vi reserverar oss för korrektheten i den resultaträkning som redovisas per 31 augusti 2018. Resultat för de två åren blir enligt redovisade siffror:

<i>Mnkr</i>	<i>Prognos 2019</i>	<i>Utfall 2018</i>	<i>Förändr</i>
Resultat 1/1-31/8	186	278	-92
Resultat 1/9-31/12	-99	-294	+185
Prognos/resultat helår	87	-16	+103

Granskningen av 2018 års bokslut visade inte någon dramatisk resultatförsämring i slutet av året. Vi bedömer det som osannolikt att resultatet skulle svänga så kraftigt mellan två år i olika riktning för de två första tertialen i förhållande till det tredje tertiet med tillämpande av samma redovisningsprinciper inklusive periodiseringar. En förklaring eller delförklaring skulle kunna vara att riktade statsbidrag och de kostnader som ska täckas av dessa bidrag inte periodiserats efter samma principer de två åren.

I avsaknad av tydlig och belagd förklaring kan vi inte bedöma om delårsboksluten per 31 augusti 2018 och 31 augusti 2019 är korrekta och inte heller om prognosen för helåret 2019 är rimlig.

3.5.2 Budgetavvikelse per 2019-08-31

Enligt en budget på aggregerad nivå vi tagit del av uppgick budgeterat resultat per 2019-08-31 till 111 mnkr och utfallet för perioden är då totalt sett 182 mnkr bättre än budget varav finansförvaltningen har ett överskott mot budget på 152 mnkr. Övriga förvaltningsars utfall är totalt ca 30 mnkr bättre än budget per 31 augusti. Prognosen för helåret 2019 ger ett resultat som totalt sett är 13 mnkr sämre än budget samtidigt som verksamhetens nettokostnader under tredje tertiet prognostiseras att bli 75 mnkr lägre än motsvarande period förra året (se 3.5.3 nedan).

Inte heller denna analys ger oss trygghet i att resultaten i delårsrapporterna per 31 augusti 2018 och 2019 är korrekta och inte heller prognosen för helåret.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

3.5.3 Prognos för helåret 2019

Prognosen för helåret visar på ett positivt resultat som dock innebär en liten negativ avvikelse mot budget;

<i>Mnkr</i>	<i>Prognos 2019</i>	<i>Utfall 2018</i>	<i>Föränd- ring %</i>	<i>Budget 2019</i>	<i>Avvi- kelse</i>
Verksamhetens net- tokostnader	-9 579	-9 068	+5,6	-9 548	-31
Skatteintäkter, gene- rella statsbidrag och utjämning	9 775	9 167	+6,6	9 759	16
Finansnetto	-109	-35		-111	2
Resultat	87	64		100	-13

I budgeten och prognosen redovisas felaktigt riktade statsbidrag som generella statsbidrag. Enligt uppgift uppgick dessa i budgeten för helåret 2019 till 227 mnkr och har i prognosen räknats upp till 290 mnkr efter tillkommande regeringsbeslut. En korrigerad resultaträkning ger:

<i>Mnkr</i>	<i>Prognos 2019</i>	<i>Utfall 2018</i>	<i>Föränd- ring %</i>	<i>Budget 2019</i>	<i>Avvi- kelse</i>
Verksamhetens net- tokostnader	-9 289	-9 068	+2,4	-9 321	+32
Skatteintäkter, gene- rella statsbidrag och utjämning	9 485	9 167	+3,5	9 532	-47
Finansnetto	-109	-35		-111	2
Resultat	87	64		100	-13

Ökningen av verksamhetens nettokostnader blir då 2,4%. Om korrigering görs för reavinst 2018 på 34 tkr blir nettokostnadsökningen enligt prognosen 2,1%. Vi bedömer den siffran som orimligt låg i sig och även i förhållande till det redovisade utfallet per 31 augusti där ökningen ligger på 4,7%. I den månatliga uppföljning regionen gör av lönekostnader har dessa per 30 september ökat med 4,3%. Den siffran bedömer vi som rimlig med hänsyn till årets generella löneökningar och ökning av antalet anställda.

Resultatet 2018 på +64 mnkr innehöll resultat från reavinster på fastigheter och värdepapper på sammanlagt 81 mnkr. Om dessa poster exkluderas uppgick resultatet till 64 mnkr minus 81 mnkr = -17 mnkr. Årets prognos motsvarar därmed en resultatförbättring på +104 mnkr exklusive jämförelsestörande poster. Utifrån vad som framkommit i intervjuvar förklaras +94 mnkr av ökade riktade statsbidrag jämfört med 2018.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

I prognosen har värdeökning på finansiella poster ej beaktats. Det innebär att om marknadskurserna på placeringstillgångarna inte sjunker under hösten kommer resultatet i den delen att bli minst +107 mnkr bättre än prognosen.

Med de siffror som redovisas som utfall per 31 augusti och prognos per 31 december blir prognosen för perioden 1 september - 31 december:

<i>Verksamhetens nettokostnader Mnkr</i>	<i>Prognos 2019</i>	<i>Utfall 2018</i>	<i>Förändr i %</i>
Prognos/utfall per 31 december	9 289	9 102	+2,1
Utfall per 31 augusti	-6 070	-5 798	+4,7
Prognos/utfall 1/9-31/12	3 219	3 304	-2,6

För perioden 1 september - 31 december prognostiseras att verksamhetens nettokostnader *jämfört med förra året ska minska med 75 mnkr*, eller 2,6%. Vi bedömer den siffran som osannolik och vår slutsats blir att endera av följande är felaktigt:

- Prognosen för helåret 2019,
- Utfallet per 31 augusti 2019, eller
- Utfallet per 31 augusti 2018.

Vad gäller utfallet per 31 augusti är detta inte granskat av KPMG. Under 2018 upprättade dåvarande landstinget Dalarna delårsrapport per 30 juni, i år per 31 augusti.

3.5.4 Riktade statsbidrag

Kommuner och regioner erhåller generella statsbidrag där kommunen/regionen i sin budget kan välja att använda bidragen utifrån bedömda behov och prioriteringar på samma sätt som med skatteintäkterna.

Kommuner och regioner erhåller även riktade statsbidrag som är avsedda att användas inom områden och med syften som bestäms av staten. För 2019 erhåller Region Dalarna följande större riktade statsbidrag:

<i>Bidrag (belopp i mnkr)</i>	<i>Intäktsfört 2019-08-31</i>	<i>Kostnader 2019-08-31</i>
Sjukskrivningsmiljard	13	4
Förlossningsvård	30	19
Insatser inom psykisk hälsa o psykiatri	33	15
God och nära vård	45	2
Personalmiljard	61	21
Övriga	28	22
<i>Totalt, mnkr</i>	<i>210</i>	<i>83</i>

Kostnaderna på 83 mnkr uppges vara internt rekviderade medel per 31 augusti. I de intervjuer vi haft med ledande ekonomer har vi fått uppgiften att de verkliga kostnaderna

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

per 31 augusti är betydligt högre än de rekviderade och att dessa medel kommer att rekvideras internt i slutet av året. Vi har inte inom ramen för denna översiktliga granskning kunnat detaljgranska dessa uppgifter. Vi nöjer oss med att konstatera:

- Om det per 31 augusti finns stora nedlagda kostnader hänförliga till dessa riktade bidrag borde de även redovisas tydligt så att periodiseringen och matchningen mellan bidrag och kostnad kan analyseras och bedömas.
- Om en stor del av dessa kostnader i realiteten kommer att uppstå under tredje tertialet blir effekten en felaktig periodisering per 31 augusti som kan avse stora belopp och som försvårar analysen av resultatutvecklingen.
- Det finns även en uppenbar risk att styrningen av de insatser bidragen är avsedda för inte är ändamålsenlig.
- Det finns en stor risk att dessa riktade stöd i praktiken används för annat än vad som avsetts av utbetalaren, staten, och att bidragen i stället används för i princip löpande drift.
- De flesta av dessa bidrag har konstruktionen att en redovisning i efterhand ska ske till utbetalaren av hur bidragen använts. Man kan inte utesluta att återbetalningar kan bli aktuella om medlen inte använts för avsedda ändamål.
- Återsökningen av medel för att täcka kostnader för asylsökandes sjukvård har haft brister i Region Dalarna. I år har återsökning skett av medel som borde ha återsökts tidigare år. I verksamhetsberättelsen för HS gemensamt framgår att ett överskott på 18 mnkr prognostiseras för den enhet som nu redovisar intäkter för varaktig vård för nyanlända.

3.6 Styrelses och nämnders driftsredovisningar

Under detta avsnitt redovisar vi styrelse, nämnder och större förvaltningars prognoser. I de fall prognosen avviker väsentligt från budget kommenterar vi dessa avvikelser.

3.6.1 Regionstyrelsen

Under regionstyrelsens ansvar finns bland annat skatteintäkter, statsbidrag och finansiella poster. Dessa poster kommenteras under avsnitt 3.5.1-3.5.3.

Den centrala förvaltningen under regionstyrelsen bedöms få en positiv avvikelse gentemot budget med 45 mnkr. Förklaring ges inte i delårsrapporten med bilagor.

Finansförvaltningens driftdel prognostiserar ett överskott på 15 mnkr. Förklaring ges inte i delårsrapporten med bilagor.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

3.6.2 Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Hälsa- och sjukvården prognostiserar ett underskott på -39 mnkr;

<i>Division</i>	<i>Prognos</i>	<i>Budget</i>
Kirurgi	-45	
Medicin	0	
Psykiatri	-6	
Primärvård	29	42
HS Gemensamt	-17	-42
Medicinsk service	0	
<i>Totalt</i>	<i>-39</i>	<i>0</i>

I prognosen för hälsa- och sjukvården har ingen effekt bedömts nås av de utredningsuppdrag inom olika områden som sammanlagt avsågs motsvara 37 mnkr.

Totalt för hälsa- och sjukvården prognostiseras en negativ avvikelse med -83 mnkr för inhyrd personal, i förhållande till budget. I prognosen bedöms de totala kostnaderna bli 248 mnkr.

Division kirurgi redovisar en prognos som avviker med -45 mnkr mot fastställd budget. Större avvikelser i prognosen avser externa intäkter, inhyrd personal och vårdgaranti/valfrihet orsakade av brist på personal och stängda vårdplatser.

Division psykiatri redovisar i prognosen underskott med -6 mnkr avseende framför allt inhyrd personal och vårdgaranti/valfrihet.

Primärvårdens negativa avvikelse från budget uppges bland annat hänföras till ännu ej erhållna statsbidrag.

För HS gemensamt finns positiv avvikelse i prognos mot budget avseende bland annat läkemedel.

3.6.3 Övriga nämnder***Kollektivtrafiknämnden***

Kollektivtrafiknämnden prognostiserar ett underskott på -16 mnkr. Som viktig förklaring uppges indexökning på trafikavtal, högre än budget.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens prognos visar ett överskott i på 4 mnkr i förhållande till budget framför allt genom lägre avskrivningar.

Servicenämnden

Servicenämndens prognos motsvarar budget.

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

Kultur- och bildningsnämnden

Kultur- och bildningsnämnden prognostiserar ett underskott på -2 mnkr. Ingen enskild post ger någon större avvikelse mot budget.

Tandvårdsnämnden

Tandvårdsnämnden prognostiserar ett underskott på -10 mnkr i förhållande till budget. Som viktig orsak anges vakanser rörande tandläkare och att nyanställda tandläkare ännu inte är i full drift. I prognosen har inte medräknats statsbidrag för att uppdragsutbilda specialisttandläkare som beräknas kosta ca 8 mnkr. Ansökan är ännu inte godkänd.

Patientnämnden

Patientnämndens prognos ligger nära budget.

Nämnden för kostsamverkan Mora

Nämndens prognos motsvarar budget.

Hjälpmedelsnämnden Dalarna

Hjälpmedelsnämnden prognostiserar ett överskott på 2 mnkr i förhållande till budget, bland annat pga lägre personalkostnader..

Regionala utvecklingsnämnden

Nämndens prognos pekar mot ett överskott på knappt 3 mnkr, bland annat pga vakanser med lägre personalkostnader som följd.

3.7 Balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för år 2018-2019:

<i>Belopp i mnkr</i>	<i>2019-08-31</i>	<i>2018-12-31</i>	<i>2018-08-31</i>
Anläggningstillgångar	3 263	3 181	3 091
Omsättningstillgångar	1 957	2 026	1 957
Summa tillgångar	5 220	5 206	5 048
Eget kapital	353	59	329
Avsättning	3 427	3 208	3 107
Långfristiga skulder	203	304	304
Kortfristiga skulder	1 237	1 635	1 309
Summa eget kapital, avsättning o skulder	5 220	5 206	5 048
Ej skuldförda pensionsförbindelser	4 523	4 632	4 631
Eget kapital inkl ej skuldförda pensionsförbindelser	-4 170	-4 573	-4 302

Region Dalarna

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2019-08-31

KPMG AB

2019-10-23

Nyckeltal

%	2019-08-31	2018-12-31	2018-08-31
Balanslikviditet	158	124	150
Balanslikviditet exkl pensionsmedel	69	76	97
Soliditet	7	1	7
Soliditet inkl ej bokförd pensionsskuld	-80	-88	-85

Likviditetstalen används som mått på den kortsiktiga betalningsförmågan. Likviditeten har fortsatt förbättrats under 2019, dock att likviditeten exklusive pensionsmedel sjunkit.

Soliditeten används som mått på den långsiktiga betalningsförmågan. Detta nyckeltal är mycket svagt för Region Dalarna. Skulderna är nästan dubbelt så stora som tillgångarna. Soliditetstalet inklusive samtliga pensionsåtaganden har dock förbättrats något.

3.8 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamhet och investeringar har finansierats samt hur de har inverkat på verksamhetens likviditet. Av kassaflödesanalysen för perioden framgår att den löpande verksamheten gav ett kassaöverskott på 519 mnkr. Regionen investerade för 334 mnkr och amorterade långfristiga skulder med 100 mnkr. Likvida medel ökade med 85 mnkr.

3.9 Ansvarsförbindelser

Största post bland ansvarsförbindelser är den del av pensionsförpliktelserna som inte tas upp som skuld. Posten uppgår i år till 4 523 mnkr och har minskat med 108 mnkr sedan delårsboks slutet per 31 augusti 2018.

3.10 Sammanställd redovisning

LKBR ställer inget krav på att delårsrapporten ska omfatta de regionägda bolagen. RKR rekommenderar i sin rekommendation RKR R17 Delårsrapport att så sker om de ägda bolagen har en viss storlek i förhållande till ägaren. Region Dalarnas delägda bolag har inte denna storlek och en sammanställd redovisning behöver därför inte redovisas i delårsrapporten.

KPMG, dag som ovan

Bo Ädel
Auktoriserad revisor

Margareta Sandberg
Auktoriserad revisor